

- 2) cesarski žebci, ki jih vlada dá v deželo,
3) od vlade za spuščanje pripuščeni ali v ta namen podpirani plemenski žebci.

To so kratke črtice, ktere kažejo, kako misli ministerstvo kmetijstva postopati, da se povzdigne konjska reja. Namen je velike hvale vreden, naloga pa je obširna in težavna, ktera se dá doseči le, če mu gospod in kmet pomore. Še več bomo tedaj o tem govorili.

Sadjerejem na znanje.

Gosp. L. Pintarjeva sadna drevesnica na Breznici ne slovi samo po Kranjskem, temuč tudi po sosednih deželah kot prva te vrste; šteje namreč že okoli 800 plemen najzlahnejšega sadja, ki se goji po naših krajih ali pa na Nemcih, v Belgiji, na Francoskem, Angleškem in v Ameriki, zraven pa tudi pri nas prav dobro stori. Kdor si želi svoj vrt s prav lepim sadjem nasaditi, temu svetujemo, naj se obrne po drevesec naravnost do gosp. župnika L. Pintarja na Breznici (pošta Radolice). Cena posameznim drevescem, seženj dolгим, je: a) hruškam 50 kr. (pritlikavim 30—35); b) jablanam 35 kr. (pritlikavim 30); c) češnjam 30—35 kr.; d) višnjam 30—35 kr.; e) slivam 30 do 35 kr.; f) breskvam in marelicam (aprikozom) 30—35 kr.; g) orehom 25 kr.; h) murbam 25 kr.; po čevelj visokim za živo mejo 1 kr.; i) erfurtskim in angleškim špargelnom 3 kr., in k) reum esculentum, prav dobro sočivje 5 kr.

Slovenci! še veliko imate praznega prostora okoli hiš, na katerem bi vam utegnili sadno drevje bogato roditi in vam lajšati težko breme obilnih davkov in drugih stroškov v gospodarstvu. Vsak naj zasadi vsako leto vsaj nekaj žlahnih drevesec in kmalu bode jelo ž njegovim gospodarstvom na bolje iti! Sadjereja je z živino in žitorejo najimenitniša panoga domačega gospodarstva; toraj dober gospodar sadjereje nikdar ne bode zanemarjal.

Drug imeniten sadjerejec na Kranjskem je gosp. A. Net, posetnik v Kokrici blizu Kranja. Tudi pri njem se morejo dobiti drevesca in cepiči najzlahnejših sadnih plemen.

O važnosti založnic.

„Novice“ so že večkrat govorile o tem, kako dobro bi bilo za kmeta in rokodelca, ki nista bogata pa poštena, da bi se po deželi napravilo več tacihi založnic, kjer bi o potrebi denarja na pósodo dobivali. Kranjska kmetijska družba je pred nekimi leti po izgledu ljubljanskega obrtnijskega društva osnovala pravila, kako naj bi se osnovala take založnice, in jih v „Novicah“ natisniti dala. — Al dozdej ni bilo iz dežele domorodnih glasov, ki bi se brigali za to napravo. Naj jih podrezamo vnovič s sestavkom v „Slov. Gosp.“, ki se tako-le glasi:

Namen založnic je ne samo pospeševati varčnost in k previdnemu gospodarstvu buditi, temuč tudi vsakemu rednemu udu take založnice koj v manjših ali večih izneskih po zmožnosti društvene denarnice s posojili za male obresti v vsaki denarni zadregi pomagati.

Mnogokrat se pripeti, da celó premožen kmet potrebuje 5 ali 10, 20 ali 100 gold. na nektore mesece. Pšenice še ni požel ali morebiti že, pa ima preslabo ceno, tako, da precej škodo trpi, če jo gré zdaj ponujati, kadar marsikteri drugi mora prodati; ali mogoče je, da mu bo še zavolj slabe letine zmanjkala in da bo moral, ako zdaj prodá, v spomladi ravno toliko drago sopet kupovati in tako dvojno škodo trpeti, razve

dvojnega pota in skrbí, namreč, da o času žetve zavolj denarne zadrege svoje zrnje ponudivši za slabo ceno prodá, v spomladi pa zopet drago kupuje. Ali branje (trgatev) je ravno pred durmi, že se bere; marsikter kmet pa še posode za vino nima; v sili mora h komu iti, in ga še prav lepo prositi, da mu nektore štertinjake kupi za pol manjšo ceno, kakor drugi pozneje prodavajo. Vrh velikega dobička še pravi kupec, da je to le samo iz posebne prijaznosti do njega (kmeta) storil. Akoravno kmet dobro vino najmanj na pol daruje, še mora vrh tega takemu odrtniku prav hvaležen biti, da mu je za vino saj nekaj dal in da mu je mogoče, navadno od ravno tega kupca nektore stare črepe, za ktere še poleti nihče nič ponudil ni, ali ki bi je, ako bi nektore mesece poprej denarja imel za 4 ali 5 gold. dobil, za ravno pol višo ceno kupiti.

Takih in enakih slučajev se v življenju posamesnih kmetov sto in sto pripeti; da se v okom pride takim za narodno gospodarstvo in sploh za napredek škodljivim okoliščinam, ktere le posamesni oderuhi porabijo, to je namen založnic. Kolikor redni ud v društveni denarnici ima, toliko se mu brez ovir posodi, ali tudi več po zmožnosti denarnice, ako je pošten človek in se od njega povrnila posojenega denarja za gotovo nadjati more in sicer celó za dober kup, namreč po 6% za posojilo in 2% za pisarjenje in druga dela, vkup tedaj za osem od sto.

Na primer nek kmet potrebuje 20 gold. na 3 mesece, ker ga sosed za ta iznesek, ako mu v 1 tednu ne vrne, tožiti hoče, gré v društveno denarnico, podpiše dolžno pismo, dobí še tisti dan ali najpozneje v 1 tednu zaželeno posojilo, plača 40 kr., se izogne stroškov 6 do 10 gold. ali tudi več, ki bi jih moral odvetniku (advokatu) plačati, če bi ga sosed tožil, se izogne svaje ž njim, in si je pri njem kredit ohranil itd. Drugi kmet ima sicer mnogo vina v kleti, ali okoli novega leta ima najslabšo ceno, potrebuje 100 gold. na pol leta, gré k založni denarnici, plača 4 gold., obdrži še ta 2 štertinjaka vina, ki bi jih inači, če bi tega posojila ne dobil, prodati moral; v nekterih mesecih vsak štertinjak 10 gold. draže prodá; prigospodaril si je na ta način 16 gold. Tako si izposodi poprej omenjeni kmet, ki bi sicer moral pšenico prodati, ali drugi, ki polovnjake za vino potrebuje na primer 50 gold. na 4 mesece plača 1 gold. 33 kr., si prigospodari prvi s tem, da pšenico pozneje draže prodá, morebiti najmanje 10 gold., drugi s tem, da dobre polovnjake kake mesece pred branjem kupi in da mu ni potrebno vina naprej prodati, morebiti ravno 50 gold. ali še več.

Res, da kmet, ki nima preveč zadolženega zemljišča, tudi posojila iz hranilnice (sparkase) dobí. Ali kdo si bo 5, 20 ali 100 gold. na nektore mesece iz hranilnice izposojeval? Treba je poprej celi kup različnih pisem, mora hoditi k notarju, advokatu, in Bog zná, kamor vse poprej, kakor mu je mogoče, prošnjo pri hranilnici izročiti, in mnogokrat še le čez nektore mesece, ko bi že davno poprej denar rabil, zve, da je v hranilnici premalo denarja ali da je njegovo zemljišče preveč zadolženo ali da mora poprej te in te dolge še izbrisati, z eno besedo, da posojila ne dobí, in da le ima gospodu plačati 10 ali 20 gold. stroškov za to, kar je delal in nič dobil. Ali čeravno iz hranilnice po dolgem več mesecev trajajočem času dobí, mora vendar 6% obresti plačevati, ima, če tudi si samo nektore stotine izposodi, najmanj 20 ali 30 gold. mnogo krat pa tudi 50 gold., ali še več stroškov, vrh tega še pomoči o pravem času ne dobí, se mnogokrat zanaša, da od te strani pomoč dobí, kar se marsikrat odreče in je potem v hujši zadregi, kakor bi bil, ako bi koj izvedel, da se od tod posojila ni nadjati.